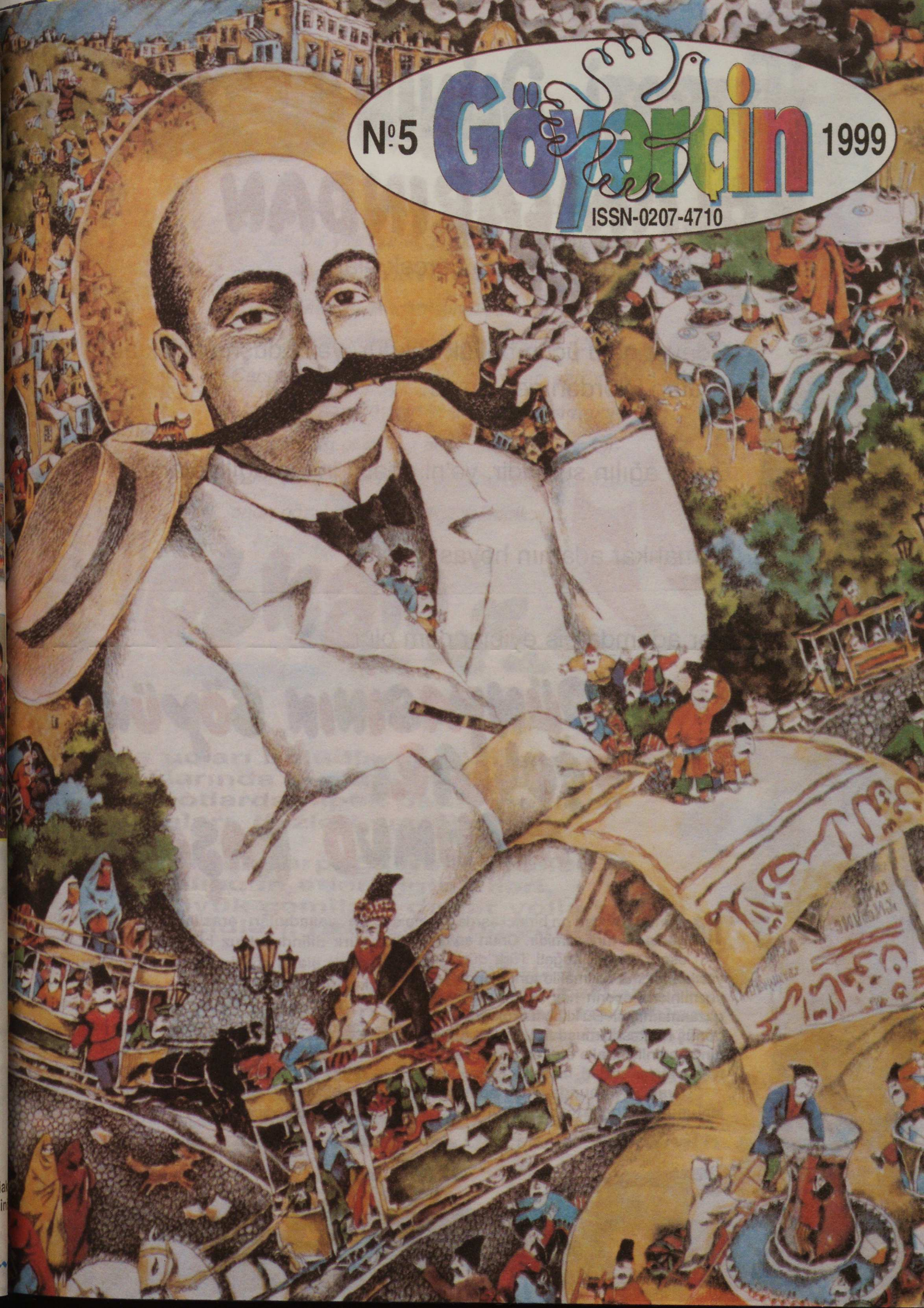

Nº5

Göyərçin

1999

ISSN-0207-4710

DAŞ-QAŞ DAĞI

Türkmen nağlı

Biri var idi, biri yox idi, qoca bir qadın var idi. O, çox çətinliklə öz övladı Miralını saxlayırdı. Bir gün o, oğluna dedi ki, oğul, artıq qocalmışam, özünə bir iş tap işlə.

Miralı hara getdisə, özünə iş tapa bilmədi. Nəhayət, bir gün bir bəyin yanına gəldi. Bəy onu işə götürdü. Ancaq bir neçə gün o, Miralıya heç bir iş tapşırmadı. Bu, oğlana qəribə gəldi.

Nəhayət, bəy Miralıya əmr etdi ki, bir öküzü kəsib onun dərisini soysun.

Miralı əmri yerinə yetirir.

Sonra iki dəvə tapıb gətirirlər. Dəvənin birinə bəy minir. O biri dəvənin üstünə isə dörd iri kisə və öküz dərisini yükləyirlər. Dəvələr bir dağın ətəyinə gəlib çatanda bəy Miralıya əmr edir ki, öküz dərisini açıb, üstünə uzansın. Miralı dərinin üstünə uzanan kimi, bəy onu möhkəm-möhkəm dəriyə büküb sarıyır, özü isə bir kənara çəkilib gözləyir.

İki nəhəng quş Miralını dəri qarışıq dağın başına qaldırır. Birdən quşlar dərinin içində adam olduğunu görüb, onu yerə buraxırlar. Miralı ətrafına baxıb görür ki, hər yan daş-qaşla doludur.

Bəy əmr edir ki, Miralı daş-qaşları aşağı tullasın. Miralı əmri yerinə yetirir. Bəy kisələri daş-qaşla doldurub gedir. Miralı ətrafa baxıb görür ki, burada çoxlu insan cəsədi var. Bilir ki, bəy onu da biçarələr kimi aldadıb.

Miralı yerə uzanır. İri bir quş onu ölmüş bilib, üstünə şığıyır. Miralı cəld qartalın ayaqlarından yapışır. Quş qorxaraq havaya qalxır. O, ucub aşağı enir. Miralının ayağı yerə çatanda quşun ayaqlarını buraxır. O, özünü düzəldib bazara gedir, bəydən intiqam almaq istəyir.

Bəy Miralını tanımır, onu işə götürür. Yenə həmin qayda ilə öküz kəsdirib dərisini soydurur. Dağın ətəyində Miralıya əmr edir ki, dərinin üstünə uzansın. Oğlan özünü bicliyə vurur, deyir ki, əvvəlcə sən uzan, mən baxıb öyrənəm.

Bəy dərinin üstünə uzanan kimi Miralı onu dəriyə büküb möhkəm-möhkəm sarıyır. Quşlar gəlib bəyi daş-qaşlı dağa qaldırırlar. Miralı bəyə deyir ki, daş-qaşları aşağı at, dağdan düşməyin yolunu sənə göstərim.

Miralı kisələri daş-qaşla doldurub dəvəyə yükləyir. Zalım bəyi dağın üstündə qoyub qoca anasının yanına gəlir. Onlar xoşbəxt ömür sürməyə başlayırlar.

Uşaqlar üçün işləyən R.ƏLİYEV

BƏRƏNCÜ BULAĞI

Rafiq YUSİFOĞLU

Yardımlıya, dostumgilə qonaq getmişdim. Yol boyu gördüyüm zümrüd donlu meşələr, dağlar, dərələr, qıvrıla-qıvrıla uzanan yollar, dağların döşündə arı pətəklərinə bənzəyən evlər ruhumu oxşayırdı. Yardımlı şlaləsi elə bil məni ovsunlamışdı.

Dostum məni görəndə gözlərinə inanmadı. Qucaqlaşdıq. Ürəklərimizdə sevinc şlaləsi çağladı. O yandan, bu yandan söhbət saldıq. Xatirələr dünyası bizi öz qoynuna aldı. Maşına minib üzüyuxarı - dağlara sarı yol aldıq. Yolun sağ tərəfi kol-koslu təpəlik, sol tərəfi isə meşəlik idi. Xeyli getdikdən sonra maşım yolun kənarında saxlayıb, kiçik dağ çayının sahilinə endik. Uzaq-uzaq dağlardan gələn Viləşin suyu göz yaşı kimi dumduru idi.

Çayın o biri sahilinə adladıq. Meşənin qonundan çıxan gözəl bir bulaqla rastlaşdıq. Onun suyu bumbuz idi. Yuyunduqca, içdikcə adama ləzzət eləyirdi.

Bulağın adını soruşdum. Dostum gülüm-sündü:

- Bəlkə də bundan sərin, bundan saf sulu bulaqlar var. Ancaq mən bilən dünyanın heç bir yerində bu adda çeşməyə rast gəlməzsən: - Bərəncü bulağı.

Mə'nasını soruşsam da, heç kəs bərəncü sözünün nə olduğunu söyləyə bilmədi. Ancaq dostum şahidi olduğu maraqlı bir əhvalat danışdı:

- Keçən il yayda bura gələndə gözlərimə inanmadım. Bərəncünün şırıltıyla töküldüyü, üç-dörd ovuc boyda sahəni əhatə edən balaca sututarda uzun bir ilan gördüm. Əvvəlcə qorxdum. Sonra diqqətlə baxıb gördüm ki, ilan hərəkətsizdir. Onu çubuqla sudan çıxarıb kənara - gün tutan bir yerə atdım. İlan hərəkətsiz idi. Mənə elə gəldi ki, ölüb. Başımız söhbətə qarışdı. Birdən donu açılan ilan hərəkətə gəldi, sürünə-sürünə kolların arasına girib gözdən itdi.

Sən demə ilan su içmək üçün Bərəncüyə gəlibmiş. Soyuq suya girən kimi onun bədəni donmuş, daha oradan kənara çıxıbilməyibmiş. Əhvalat xoşuma gəldi. Zarafatla dostum Cavanşirə dedim:

- Hə, deməli Bərəncü elə bulaqdır ki, onun suyundan içənin daxilindəki zəhəri, kin-küdurəti dondurmaq qüdrətinə malikdir.

Hamımız gülüşdük. Başımız elə qarışmışdı ki, bir də ayıldığımızda, qaranlıq düşüb. Dörd yənə boylandım. Sayrışan ulduzlardan başqa heç nə görmədim. Ocağımızın közü də, dostlarımızın çəkdiyi siqaretlərin ışıltısı da ulduzları xatırladırdı. Mənə elə gəldi ki, özümüz də ulduz olub ulduzlara qarışmışdıq.

Əziz balalar, biri var idi, biri yox idi, bir İzzət baba var idi. O qədər zarafatçı idi ki, O, məşhur bir həkim, cərrah idi. Görəndə adamın üzünə təbəssüm qonurdu. İzzət babanı oxucularımıza təqdim edirik.

İzzət SADIQOV

MƏRCANI DAĞLARA TAPŞIRDIM

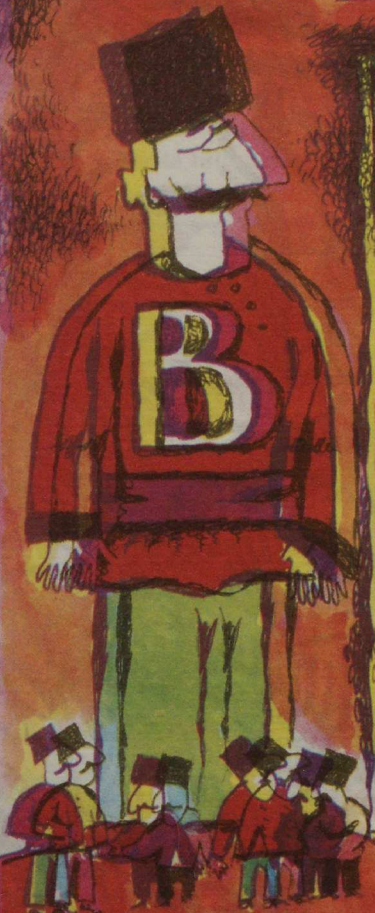
Ömrümün ən sağlam, ən fərəhli günləri ovçuluqda keçib. Culfalı dostum Mə'simlə dağlara çıxmışdım. Bu dəfə tüfəngsiz, silahsız idik. Çasır yığıb, Aza çayının sahilində dincimizi alırdıq. Birdən Mə'sim məni dümsükləyib qənşər yaylağı göstərdi. Sal qaya üstündə dağ qoyunu iki quzusu ilə dayanmışdı. Qoyun bizi görən kimi qorxu hissi bala istəyinə üstün gəldi. Qoyun qaçdı. Quzular da onun dalınca özlərini dağ çayına vurdular. Quzulardan biri burulğana düşdü. Mən onu çətinliklə xilas edə bildim. Quzunu Mə'simin sırtına büküb evə gətirdik. Adını Mərcan qoyduğumuz bu quzu evdə özünü cəmi üç gün qərib apardı.

Mərcan iki il yarım bizim ailənin sevimlisi oldu. Sonra o, təbiətin hökmü ilə özünü qəribə aparmağa başladı.

Bir gün yığıb Culfaya getdim. Mərcanı aparıb Dizə dağının ətəyində dağ qoyunlarının ən çox gəzib dolaşdıqları yerə buraxdım.

Bu hadisədən bir il keçmişdi. Ayağım yenə Dizə dağlarına düşmüşdü. Mərcanı buraxdığım dağlarda "Mərcan, Mərcan!" - deyərək onu səslədim. Qəflətən qaya üstünə yanı balalı qoyun çıxdı. Məni heyrat burudü. Bu, o Mərcan idimi? Şübhəsiz, o idi...

AXTAR, VİSÜV, NƏDİR İŞİN

- * Böyük başını kiçik işinə qatma.
- * Böyük danışanı kiçik götürər.
- * Böyük olan yerdə kiçik danışmaz.
- * Böyüyünü tanımayanı heç kim tanımaz.
- * Böyük sözünə baxmayan böyürə-böyürə qalar.
- * Böyüyə hörmət elə, sən də böyüyəcəksən.
- * Böyüksüz evdə xeyir-bərəkət olmaz.
- * Yol böyüyündür, su kiçiyin.

KİNDƏ VAR İSƏ AÇAR, QILBƏNİSİ AÇAR.

Əzizim, qara nədir?
Qaş üstə qara nədir?
Gönü göy, ət qırmızı,
Sümüyü qara nədir?

(Qarpız)

Mən aşiq iki saya,
Cüt dedim iki saya.
Şah dörd zənən bəzəyib,
İki ağ, iki saya.

(Dörd fəsil)

Nəfəsini dərib sən,
Xeyli meyvə dəribsən.

Demirəm dürrəm, inciəm,
Ancaq səndən inciəm.

Yayam, yayam, yayam mən,
Bir çəkili yayam mən.
Çiçəklərin ətrini,
Gərək elə yayam mən.

BAYATI

Yay gəlsin, iyun olsun,
Quzular qoyun olsun.
Mənim körpə çobanım,
Tez böyü, toyun olsun.

YUMUR SOVƏLƏTİ

Uşaq atasına dedi:

- Ata, doğrudanmı pisliyə y
- Bəli, oğlum.
- Onda mənə pul ver, mən şam.

şılıq etmək lazımdır?

ənin eynəyini sındırma

dı. Bir zarafatçı şəxs ona

Biri evə xeyli sür-sümük apar dedi:

- Deyəsən məhəllənin bütür də'vət etmişən.
- Bəli, bəs sizə deyən olmayıb

itlərini axşam yeməyinə

BU ÇINASI ŞE'ERLƏR GÖR SƏNİ NƏ DEXİTLƏR

№ 6-7 (439-440)

* İbtidai sinif şagirdləri və məktəbəqədər azyaşlı uşaqlar üçün aylıq jurnal

* 1958-ci ildən çıxır

* Təsisçi:

Azərbaycan

Gənclər İttifaqı

* Baş redaktor

Rafiq YUSİFOĞLU

* Redaksiya hey'əti:

Hüseyn ABBASZADƏ

Yusif HÜSEYNOV

Ağacan ƏHMƏDOV

Ənvər QARAYEV

Tahirə İSGƏNDƏROVA

(Məs'ul katib)

Zahid XƏLİL

Cahangir

MƏMMƏDOV

İlyas TAPDIQ

Arif HÜSEYNOV

(Bədii redaktor)

* Redaksiyanın ünvanı:

Bakı — 370146.

Mətbuat prospekti

529-cu məhəllə.

* Telefon 39-08-53

* Texniki redaktor:

İlqar MEHDİYEV

* Üz qabığındakı rəsm

ORXANINDIR

* çapa imzalanıb: 04.01.1999

Sifariş 2285

Tiraj 1000

Kağız formatı 60x90 1/8

Çap vərəqi 2

Hesab-nəşr vərəqi 2,7

Ofset üsulu ilə çap olunur.

* Bakı

"Azərbaycan" nəşriyyatının mətbəəsi.